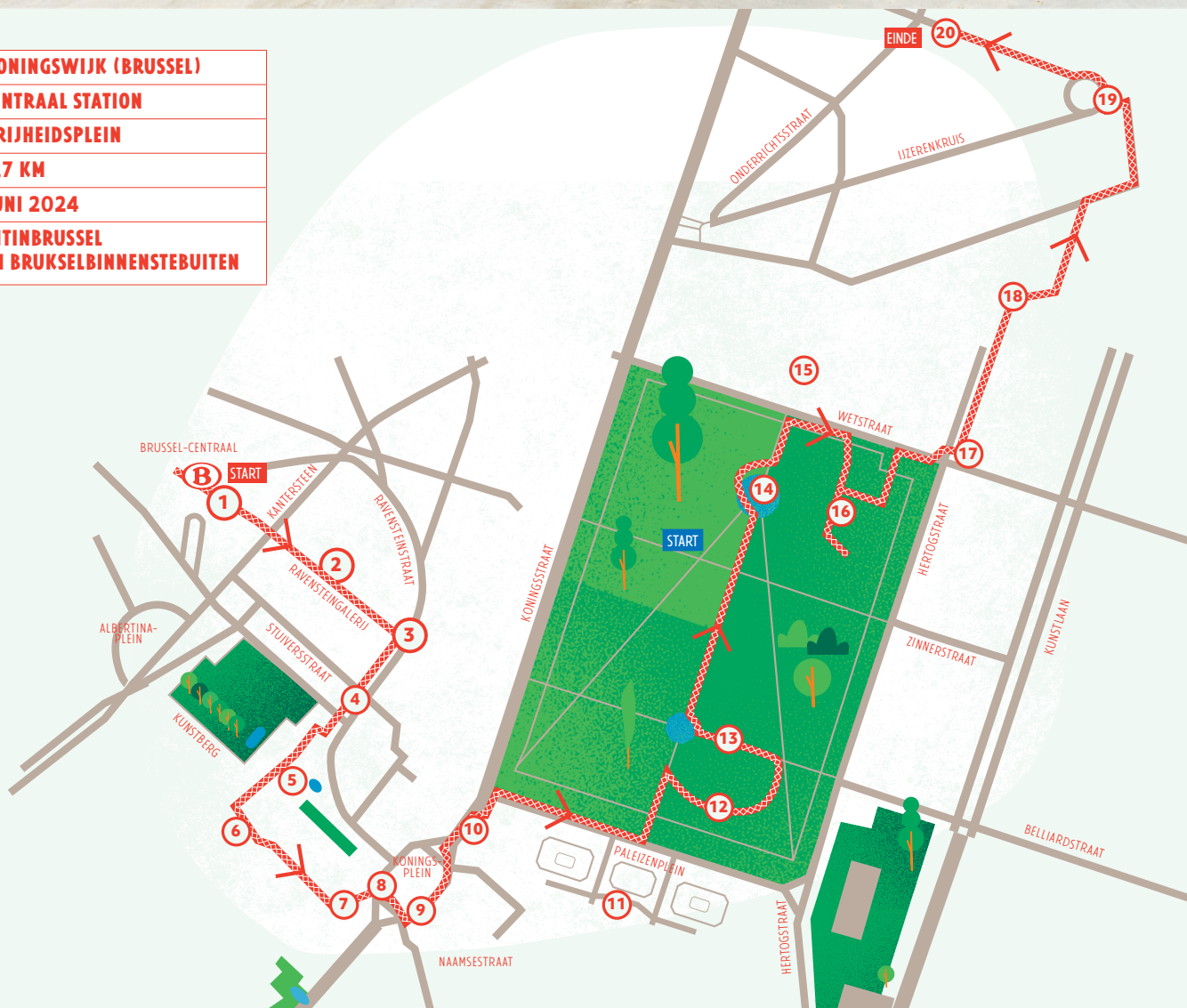

PARK, HOF EN PALEIS

KONINGSWIJK

WANDELING IN BRUSSEL

BUURT	KONINGSWIJK (BRUSSEL)
START	CENTRAAL STATION
EINDE	VRIJHEIDSPLEIN
AFSTAND	2,7 KM
GEPUBLICEERD	JUNI 2024
EEN WANDELING VAN	UITINBRUSSEL EN BRUKSELBINNENSTEBUITEN

INLEIDING

Deze wandeling laat je kennismaken met de grandeur van de bovenstad. Van de restanten van het luxueuze Bourgondische hof, over de invloed van de Oostenrijkse verlichte vorsten, tot de instellingen van het jonge België. Het traject loopt langs de zetels van de macht: bankinstellingen, het Koninklijk Paleis en het federaal parlement. Maar ook langs prestigieuze en meer verborgen cultuurhuizen. We starten aan het Centraal Station en eindigen in de buurt van het Vlaams Parlement.

1 CENTRAAL STATION

We starten de wandeling voor de ingang van het Centraal Station, op het autovrije Europakruispunt. Het Centraal Station (1952) was het sluitstuk van de ondergrondse treinverbinding Noord-Zuid. De bouw van die 'Jonction' duurde meer dan 50 jaar, onder andere omdat de werf door twee wereldoorlogen onderbroken werd. Langsheen het tunneltraject werden, ondanks protest, honderden bewoners onteigend en verschillende volkswijken afgebroken. Enkel de straatnaam en de gevelsculpturen links en rechts van de stationsingang herinneren nog aan de verdwenen Putterijwijk, die tussen de Grote Markt en de Sint-Michielskathedraal lag. De drukke autoweg, aangelegd bovenop de treintunnel, blijft een litteken dwars door de stad. Vanaf de jaren 1950 zorgde de bouw van kantoorgebouwen voor overheidsdiensten langs die autoweg voor een breuklijn tussen boven- en benedenstad.

Ga de grote lokettenzaal van het station binnen. Victor Horta (overleden in 1947) en zijn leerling Maxime Brunfaut combineerden stationsdiensten op ondergrondse en gelijkvloerse verdiepingen, met winkels aan de straatzijde en kantoren op de bovenverdiepingen. Horta's fascinatie voor het licht spreekt uit het glazen plafond. De ruime trap die afdaald naar de perrons baadt daardoor in een zee van licht.

→ *Neem de doorgang onder de kleinere, dubbele trap, in de richting 'Ravensteingalerij'. Beklim de trappen aan het eind van de doorgang en loop de Ravensteingalerij door tot op het einde.*

2 RAVENSTEINGALERIJ

Deze winkelgalerij (1958) is eigenlijk de centrale gang van een groot kantoorgebouw. Rechts en links zie je tussen de winkelvitruines de kantoorvingen. Het is moeilijk in te beelden, maar tot de jaren 1930 stond hier een vervallen stadspaleis uit de 16de eeuw, gebouwd door kardinaal Granvelle, de belangrijkste raadgever van de Spaanse koning Filips II. Het gebouw, dat leek op het huidige Egmontpaleis in de Zavelwijk, huisvestte vanaf 1842 een deel van de Universit  Libre de Bruxelles. In 1928 moest de ULB, samen met het Granvellepaleis, wijken voor de aanleg van de Jonction.

Voor massa's pendelaars is de Ravensteingalerij onderdeel van hun dagelijks traject tussen het Centraal Station en hun kantoren in de bovenstad. Doe

CENTRAAL STATION

zoals zij en beklim de trap rond de overkoepelde rotonde aan het eind. De architecten Alexis en zijn neef Philippe Dumont slaagden erin om met deze elegante ruimte een hoogteverschil van meer dan tien meter te overbruggen. Je beklimt namelijk de oostelijke flank van de Zennevallei. De hemelsblauwe mozaieksteentjes en de vergulde aluminiumspijlen van de trapleuningen reflecteren het vooruitgangsoptimisme van Expo 58: de toekomst kon, dankzij de technologische vooruitgang, alleen maar beter worden!

→ *De trap mondt boven uit in de Ravensteinstraat. Aan de overkant, aan beide zijden van de Baron Hortastraat, vallen twee gebouwen op.*

3 BNP EN BOZAR

De reusachtige nieuwbouw met de witte verticale banen aan de linkerkant is de hoofdzetel van BNP Paribas Fortis, de grootste Belgische bank. Het ontwerp van het Oostenrijkse architectenbureau Baumschlager-Eberle zag er op de

tekentafel transparanter uit dan het in werkelijkheid blijkt te zijn. Het lijnenspel van de betonnen pijlers oogt weliswaar elegant, maar nodigt niet echt uit om de groenpartijen op de binnenkoeren te gaan bekijken. Niemand treurt om het bunkerachtige gebouw uit 1971 dat plaats moest ruimen.

Rechts strekt het met vlaggenmasten bekroonde Paleis voor Schone Kunsten (1928, sinds 2002 'Bozar') zijn wortels heel wat dieper uit dan het straatniveau doet vermoeden. Onvoorstelbaar wat architect Victor Horta hier op acht niveaus ineen puzzelde! Een grote concertzaal met 2200 zitplaatsen, een kamermuziekzaal voor 600 toehoorders, talloze kleinere zalen, een uitgebreid tentoonstellingscircuit en verschillende ontmoetingsruimten die alles verbinden. De grootste orkesten en solisten treden hier op, terwijl er permanent kunstexposities van internationale kwaliteit lopen. Net zoals in het Centraal Station moeten de winkels aan de straatzijde het gebouw integreren in het stadsweefsel. Je vindt er ook het populaire café Victor.

BNP PARIBAS FORTIS EN BOZAR

THE WHIRLING EAR

→ Steek de Ravensteinstraat over en volg ze naar rechts. Net voorbij Bozar vind je links een trap naar beneden. Kijk eens over de reling.

4 HOF VAN CLEVE-RAVENSTEIN

Het oude gebouw rechts met uitspringende erker is alles wat rest van het Hof van Cleve-Ravenstein (eind 15de, begin 16de eeuw). Het is het enige overgebleven herenhuis uit de Bourgondische periode in Brussel. Het Terarkenstraatje beneden geeft het oorspronkelijke straatniveau aan. Het volgt de vroegere vallei van de Koperbeek, een zijstroompje van de Zenne. De Ravensteinstraat is in het begin van de 20ste eeuw aangelegd op een brug over deze oude beekvallei. Rechts beneden zie je de gelijkvloerse verdieping van het vroegere hof, in bleke natuursteen, en beseef je dat het gotische erkertje ooit uitkeek over het kabbelende water.

Vanuit de Terarkenstraat liepen trapstraten omhoog richting Hofberg. De naam 'Jodentrappen' verwijst naar de vroegere aanwezigheid van deze bevolkingsgroep in de wijk. In de Oostenrijkse periode (18de eeuw) werden in de bovenstad belangrijke ophogingswerken uitgevoerd (zie verder). Sindsdien loopt het steegje dood op hoger gelegen gebouwen.

→ Steek bij het eerste zebrapad rechts de Ravensteinstraat over en blijf deze volgen tot aan de waterpartij met daarin een zwart, langzaam draaiend kunstwerk.

5 THE WHIRLING EAR

The Whirling Ear, een abstracte sculptuur van de Amerikaanse kunstenaar Alexander Calder, stond tijdens Expo 58 in de vijver voor het Amerikaans paviljoen. Tien jaar later

verdween het kunstwerk, vervallen en verroest, naar de kelders van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten. In 2000 kreeg het, na restauratie, een tweede leven op dit pleintje. De waterpartij met prachtig uitzicht kwam in de plaats van een informele autoparking. Een geslaagde ingreep om het overwicht van Koning Auto stilaan terug te dringen...

De bankjes rond de waterpartij maken speels gebruik van het reliëf. Wie gaat zitten, heeft zicht op het voormalige warenhuis Old England (art nouveau), de voormalige apotheek Delacre (neogotiek), het Hof van Cleve-Ravenstein (gotiek), Bozar (art deco met modernistische aanzetten) én op de futuristisch ogende hoofdzetel van BNP Paribas

Fortis. De architecturale potpourri lijkt in Brussel vaak chaotisch en willekeurig, maar hier vallen de puzzelstukjes wonderwel in elkaar.

→ Achter je zie je de rug van een standbeeld van een man. Neem de smalle trap rechts of het hellend vlak links van het standbeeld om op het Museumplein uit te komen.

6 MUSEUMPLEIN

Op het eerste gezicht heeft dit plein een 18de-eeuwse allure. Karel van Lotharingen, de man van het standbeeld en landvoogd van de Oostenrijkse Nederlanden van 1741 tot 1780, liet hier het oudere Hof van Nassau grondig verbouwen tot een luxueus paleis. De halve cirkel rechts was een koetseningang, die ook toegang gaf tot de Koninklijke Kapel (sinds 1804 door Napoleon toegewezen aan de Protestantse Kerk). Achter de gevel links van de rotonde zitten enkele prachtig gerestaureerde paleisvertrekken. Ze maken nu deel uit van het tentoonstellingsparcours van de Koninklijke Bibliotheek.

Dat zijn meteen de enige bewaarde originele elementen. In de 19de eeuw werd, haaks op de 18de-eeuwse gevel rechts, een soortgelijk L-vormig gebouw opgetrokken, om één symmetrisch geheel te vormen rond het Museumplein. Achter die gevels zitten de bovenste drie verdiepingen van de zeven niveaus tellende Koninklijke Musea voor Schone Kunsten. De andere vier verdiepingen zitten onder het plein.

MUSEUMPLEIN

De enorme lichtkuil achter de balustrade blijft voor het Museumplein eerder een valkuil. Enkele boekenwinkels en terrassen zouden deze doodse, ietwat verborgen plek kunnen doen uitgroeien tot een scharnier van rust en cultuur tussen boven- en benedenstad.

→ Loop links naar boven, tussen de gebouwen door, richting arcade. Stop bij de hoek van het Koningsplein en de Regentschapsstraat.

7 KONINGSPLEIN

Het Koningsplein werd in de jaren 1770 aangelegd op de ruïnes van het afgebrande Coudenbergpaleis (zie verder). Het monumentale stadsproject omvatte meteen ook de aanleg van het Warandepark en de omliggende straten. Het ontwerp weerspiegelt de maatschappelijke visie van de verlichte vorsten: keizerin Maria Theresia van Oostenrijk en haar raadgevers bepaalden wat goede en gezonde architectuur was. Ze ontwierpen strikte voorschriften over materiaalgebruik, de helling en bekleding van de daken, de kleur van de verf... De bakstenen gevels moesten binnen het jaar bepleisterd worden. Zo ontstond dit uniforme en symmetrische geheel in een afstandelijke, classicistische stijl, met nauwelijks ruimte voor individuele smaak. De arcades rondom zorgden voor een besloten gevoel, zodat het plein een exclusief en statig decor werd voor vorstelijke evenementen zoals plechtige intrades, maar ook de eedaflegging van koning Leopold I in 1831.

GODFRIED VAN BOUILLON

→ Stap naar het standbeeld in het midden van het plein. Opgepast voor het drukke verkeer!

8 GODFRIED VAN BOUILLON

Vanaf 1775 stond hier een standbeeld van landvoogd Karel van Lotharingen, die we al eerder ontmoetten op het Museumplein. De Franse revolutionairen vervingen het in 1794 door een 'vrijheidsboom', die na de Belgische onafhankelijkheid op zijn beurt plaats moest ruimen voor Godfried van Bouillon. Zijn standbeeld is een uiting van de 'statuomanie' van het jonge België: op zoek naar een eigen identiteit werden tientallen 'nationale helden' op een voetstuk geplaatst. Godfried van Bouillon was een leider van de Eerste Kruistocht. Zijn verovering van Jeruzalem (1099) ging gepaard met massale moordpartijen en plunderingen. De discussie over onze geschiedenis en hoe deze voorgesteld wordt in de Brusselse publieke ruimte, woedt volop...

Van hieruit heb je een fantastisch uitzicht in alle richtingen. Zuidwaarts doemt het machtige Justitiepaleis op (sinds decennia in de stellingen), noordwaarts ligt het Warandepark met daarachter het Belgisch Parlement. Godfried van Bouillon kijkt uit over de benedenstad en de Zennevallei. Deze weidse perspectieven zijn het resultaat van de typische 19de-eeuwse stedenbouw, naar het voorbeeld van Parijs. Leopold II liet de beslotenheid van het Koningsplein openbreken voor de aanleg van het Koninklijk Tracé, dat het Justitiepaleis verbond met het Kasteel van Laken. De nieuwe, buitensporig brede boulevards kregen aan het eind indrukwekkende blikvangers, zoals de Schaarbeekse Sint-Mariakerk met haar karakteristieke koepel.

→ Steek verder over en ga op de trappen van de Sint-Jakobskerk staan.

9 KUNSTBERG

Op deze trappen legde Leopold I op donderdag 21 juli 1831 de eed af als eerste koning der Belgen. Zijn uitzicht op de benedenstad werd toen nog belemmerd door de straten en huizen van de dichtbevolkte Sint-Rochuswijk. De huidige open ruimte is het resultaat van een groots stedenbouwproject van zijn zoon Leopold II. Diens 'Kunstenberg' moest een soort tweede Louvre worden, met musea, bibliotheken en archieven. Wegens budgetproblemen en protest tegen de onteigeningen liepen de plannen

vertraging op en bleef de kaalslag jarenlang zichtbaar.

Uiteindelijk kwam in de jaren 1950 de huidige Kunstberg tot stand, met het Rijksarchief, het Congressenpaleis en de Koninklijke Albertinabibliotheek. Hier aan het Koningsplein kwamen het Magrittemuseum, het Muziekinstrumentenmuseum en rechts, naast het Koninklijk Paleis, het BELvue museum. Met al die musea en culturele instellingen is het plan van Leopold II dan uiteindelijk toch gerealiseerd en is dit deeltje bovenstad een centrum van intellectueel toerisme geworden.

→ Volg de pleinwand naar rechts tot bij de hoek met de Koningsstraat.

10 EEN ONDERGRONDS PALEIS

Net om de hoek hangt een paneel met een afbeelding van het vroegere Coudenbergpaleis. Het prestigieuze paleis was achtereenvolgens het verblijf van de hertogen van Brabant en Bourgondië, van keizer Karel V en van de landvoogden van de Spaanse en Oostenrijkse Nederlanden, waaronder de aartshertogen Albrecht en Isabella. Na een verwoestende brand in 1731 bleven de ruïnes decennialang braak liggen. Uiteindelijk werden de laatste resten in 1775 gedynamiteerd en genivelleerd voor de aanleg van het Konings- en het Paleizenplein. De verwaarloosde bostuin met vijvers werd het Warandepark, het eerste openbare park van de stad. De fascinerende archeologische

site, met kelders en gangen van het vroegere Coudenbergpaleis, kan je bezoeken via het BELvue museum (Paleizenplein 7). Zeker de moeite waard!

→ Steek het Paleizenplein over langs het lange, afgesloten zebrapad en loop rechtsaf langs de parkomheining tot tegenover de hoofdingang van het paleis.

11 KONINKLIJK PALEIS

Het Paleizenplein, de brede kasseiboulevard tussen park en paleis, was tot de jaren 1860 een deel van het Warandepark. De Nederlandse koning Willem I gaf de aanzet voor de bouw van het Koninklijk Paleis, dat tussen 1862 en 1872 door Leopold II sterk uitgebreid werd en in 1904 voorzien van de huidige monumentale voorgevel. Daarbij vond hij het nodig om een deel van het park te annexeren als voortuin en buffer tussen hem en het volk.

De eclectische stijl van het paleis getuigt van de ouderwetse smaak van Leopold II. In de kroonlijst en de medaillons op de hoekpaviljoenen zie je overal zijn symbool opduiken: een gespiegelde dubbele L.

Traditioneel is het paleis in augustus toegankelijk voor het publiek. De interieurs zijn overwegend van een pompeuze zwaarwichtigheid, maar enkele hedendaagse kunstenaars zorgden voor verfrissende accenten.

→ Loop het park in langs de grote middendreef. Zoek meteen de opening in de omheining rechts van je en loop langs het onverharde padje naar beneden.

KONINGSPLEIN

WARANDEPARK

12 IN DE PUT

'Warande' is de oude benaming van een besloten jachtterrein van een voorname familie. Vanaf de 16de eeuw joeg de Brusselse adel hier op everzwijnen en herten, die vanuit het Zoniënwoud werden aangevoerd. Het jachtbos, later aangevuld met een lusthof en vijvers, vormde de tuin van het vroegere Coudenbergpaleis. Bij de heraanleg na de brand liet keizerin Maria Theresia van Oostenrijk de verwaarloosde terreinen omvormen tot een wandelpark met kaarsrechte dreven in de Franse geometrische stijl. De straten rondom kregen min of meer symmetrische, elegante, witgepleisterde gebouwen.

Dit verborgen plekje lijkt geschapen voor geheime of intieme contacten. Het acht meter diepe valleitje herinnert aan de oorspronkelijke topografie van de warande. Hier ontsprong de Koperbeek, die langs de huidige Ravensteingalerij en Grasmarkt naar de Zenne vloeide, en die de Treurenberg (met de Kathedraal) scheidde van de Coudenberg (waar je vandaan komt).

Beneden herdenkt een borstbeeld van tsaar Peter de Grote diens bezoek aan Brussel. Wat verder ligt nog een waterbak, ooit de voet van een fontein, met daarop de tekst: "Peter Alexiowitz, tsaar van Moskou, groothertog, gezeten aan de rand van deze fontein, heeft er de wateren verrijkt met de wijn die hij heeft gedronken, op 16 april 1717, om drie uur 's middags." Een verbloemde beschrijving van de beschonken uitspattingen van de tsaar...

De helft van het valleitje ging verloren toen Leopold II in 1904 het plein voor zijn paleis gevoelig uitbreidde om er grootse militaire defilés mogelijk te maken. Vandaar

de rechte muur waartegen metalen letters de afkorting V.I.T.R.I.O.L. vormen, een vrijmetselaarsspreuk. Dit overblijfsel van een kunsttentoonstelling (1991) verwijst naar de vermeende symboliek van de loge (passer en winkelhaak), die volgens sommige aanhangers van de esoterie de plattegrond van het park bepaalt.

→ Volg het wegje om aan de andere kant van de vallei opnieuw boven te komen. Neem de kasseiweg naar links en loop tot aan de waterpartij.

13 AMBTENARENDREEF

Dit is de enige met steen verharde weg in het Warandepark, omdat hij dagelijks intensief gebruikt wordt door de vele ambtenaren die pendelen tussen het Centraal Station en de Leopoldswijk.

Kort na de Belgische onafhankelijkheid ontstond het idee om de stad Brussel oostwaarts uit te breiden. De Leopoldswijk werd vanaf de jaren 1850 ontwikkeld door een privémaatschappij met vertegenwoordigers uit de politieke en financiële wereld. Het nieuwe stratenplan in dambordpatroon lag in het verlengde van de parkdreden. Met grote kavels voor koetswoningen mikten ze op een aristocratisch en bourgeois publiek. Na WO II evolueerde de Leopoldswijk tot een monofunctionele kantoorwijk die als een spons dagelijks duizenden werknemers opneemt en weer loslaat.

De parkpaviljoentjes van Woodpecker en Radio Kiosk bieden de kans om even te pauzeren met een hapje of drankje.

→ Volg de grote laan, weg van het Koninklijk Paleis, tot aan de volgende waterpartij met fontein.

14 FONTEIN

Oorspronkelijk moest hier, op het snijpunt van de drie assen van het park, een monument komen ter ere van keizerin Maria Theresia van Oostenrijk. Dit ruimtelijke ontwerp, met zichtbaarheid vanuit elke hoek, weerspiegelde opnieuw het centralistische en controlerende denken van de verlichte vorsten. Maar het beeld kwam er niet... In plaats daarvan werd in 1855 een bassin aangelegd, ter ere van de inhuldiging van het aquaduct dat de hoofdstad vanuit Eigenbrakel van drinkwater moest voorzien. De triomfantelijke fontein werd gevoed door een aftakking van dat gloednieuwe waterbevoorradingsnetwerk.

Tegelijk kan deze rotonde ook gezien worden als een illustratie van het liberale denken van de 19de eeuw, waarin een scheiding der machten de alleenheerschappij voor altijd moest voorkomen. Je staat pal tussen het Koninklijk Paleis (uitvoerende macht) en het Parlement (wetgevende macht). Wie linksom rond de waterpartij wandelt, ziet links, in het verlengde van de diagonaaldreef, de koepel van het Justitiepaleis (rechterlijke macht) aan de horizon.

→ Loop verder rond de vijver naar de uitgang van het park.

15 PALEIS DER NATIE

Het Paleis der Natie (1779) aan de overkant van de Wetstraat dateert ook uit de Oostenrijkse periode. Onder de zuilenrij, bekroond met een driehoekig fronton, leiden deuren naar de Belgische Senaat en de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het parlement zou door Leopold II wel eens smalend 'la baraque d'en face' (de barak aan de overkant) genoemd worden. De vertegenwoordigers van het Belgische

volk boden volgens hem te vaak weerstand tegen zijn grootse koloniale en stedenbouwkundige ambities.

→ Loop langs de bomen naar rechts tot het volgende gebouw aan je rechterkant. Neem net voor het theater meteen het steegje rechtsaf naar de achterkant.

16 VAUXHALL

Het Théâtre Royal du Parc was onderdeel van de Vauxhall (eind 18de eeuw), een 'pretpark' waar de Brusselse beau monde naar hartenlust kwam dansen, drinken, gokken en concerten bijwonen. Aan de buitenkant biedt het een strenge classicistische aanblik; binnenin is het ingericht als een intimistische 'bonbonnière' die de sfeer ademt van de theaters van weleer, met vier rijen balkons en loges, zodat toeschouwers zowel elkaar als het podium kunnen bekijken.

Achter het theater wachten ons nog twee verrassingen. Helemaal achterin vind je de halfopen orkestgaanderijen van de Vauxhall in beschilderd latwerk (1913). Door de crisis in de jaren 30 en de opkomst van de bioscoop geraakte het paviljoen in verval. Pas in 2016 werden de houten latjes voorbeeldig gerestaureerd door een gespecialiseerd bedrijf uit Elzas-Lotharingen. De cultuurdienst van de Stad Brussel organiseert er in de zomer concertjes, dansinitiaties en filmvertoningen.

Keer even terug en neem de passage rechtsaf tussen twee gebouwen, tot aan de voordeur van de Cercle Royal Gaulois. Deze exclusieve club voor Franstalige ondernemers, academici en politici is enkel toegankelijk voor leden en hun genodigden. Wie lid wil worden, moet door drie andere leden worden voorgedragen. Gelukkig is het gebouw af en toe, tijdens Open Monumentendagen, open voor het publiek.

VAUXHALL

→ Ga terug richting parkrand en wandel rechtsaf tot de volgende hoek.

17 WETSTRAAT

Aan de overkant zie je de welgekende Wetstraat 16, het kabinet van de premier. Tot het eind van de 18de eeuw liep de Wetstraat dood op de tweede stadsomwalling rond Brussel. Om de stad meer expansieruimte te geven, werd die muur begin 19de eeuw afgebroken. Op de plaats van de vroegere stadspoorten kwamen octroopoorten (stedelijke douanepoorten), waar handelaars hun koopwaar moesten laten controleren en taxeren. Bij de aanleg van de Leopoldswijk (zie eerder) werd de Wetstraat kaarsrecht doorgetrokken tot aan het Jubelpark (1880), met de Triomfboog als perspectief. Opnieuw een voorbeeld van de stedenbouw in de 19de eeuw, geïnspireerd door het Parijs van prefect en stedenbouwkundige Georges-Eugène Haussmann.

→ Steek de Wetstraat over – kijk halverwege even naar rechts voor het perspectief – en wandel de Hertogstraat in.

18 VLAAMS PARLEMENT

Het hoekgebouw met twee bomen recht voor je is het Vlaams Parlement, in het voormalige Hôtel des Postes et de la Marine (1905). Het gebouw bleef tot 1987 de hoofdzetel van De Post, tot de Vlaamse Raad het aankocht. In 1996 volgde een zware verbouwing, waarbij de hoofdstructuur en enkele markante ruimtes bewaard bleven. De binnenplaats werd omgevormd tot half rond en origineel overkoepeld met een glazen constructie.

→ Volg de Hertogstraat rechts van het Vlaams Parlement tot aan de

VLAAMS PARLEMENT

Leuvenseweg, een van de oudste straten in deze buurt. Ga rechtsaf en aan het eind naar links, tot op het kruispunt met de Kleine Ring.

19 SURLET DE CHOKIERPLEIN

Het voorbijrazende autoverkeer op de Kleine Ring is haast onverdoend! Ter hoogte van dit pleintje eindigde de oude Leuvenseweg bij de Leuvensepoort in de tweede stadsomwalling. Na de afbraak van de muren en torens kwamen er op het vijfhoekig traject van de omwalling brede lanen met statige bomenrijen.

In de aanloop naar de wereldtentoonstelling Expo 58 werd de stad brutaal hertekend in functie van het autoverkeer. Bezoekers met de wagen moesten vlot de Heizelvlakte en het stadscentrum kunnen bereiken. De driedubbele bomenrij werd opgeofferd voor de aanleg van rijstroken, tunnels en viaducten. Traag maar gestaag moet de auto wel wat terrein prijsgeven: de aanleg van een afgescheiden fietspad op het volledige traject van de Kleine Ring is volop bezig.

Het pleintje is genoemd naar baron Erasme Louis Surlet de Chokier. Hij was tot 21 juli 1831 enkele maanden regent van België (in afwachting van de keuze van een koning) en dus eigenlijk ons eerste staats-hoofd. Achter het standbeeld van La Brabançonne staat dan weer het gebouw van de Franse Gemeenschapsregering. De beide taalgemeenschappen hebben dus hun stek in deze 'wijk der machten'.

→ Neem schuin links de Congresstraat naar beneden, tot op het Vrijheidsplein.

VRIJHEIDSPLEIN

20 VRIJHEIDSPLEIN

De oude naam voor deze buurt is de Onze-Lieve-Vrouw-ter-Sneeuwwijk, verwijzend naar een 17de-eeuwse kapel waar een miraculeuze Mariaverschijning voor een sneeuwbuï zorgde... in augustus. Het was een arme arbeidersbuurt met nauwe straten en heel wat beluiken. Na de overweldig van de Zenne in het centrum besliste de stad in 1874 om ook deze wijk helemaal te onteigenen en te saneren. De nieuwe rechte straten met statige burgerwoningen verwijzen naar de jonge Belgische staat met haar liberale grondwet en vrijheden:

Onderwijsstraat, Eredienststraat, Drukpersstraat, Vrijheidsplein...

De Congresstraat was tot voor kort een autoriool. Het verkeer van de Kleine Ring sijpelde er richting Koningstraat en verder naar de talloze parkeergarages. Sinds het circulatieplan van 2022 is de rust weer een troef van deze wijk. Geniet van de voorbije inspanning op een van de terrasjes onder de boomkruinen of ga op zoek naar de zaak met de langste wachtrij. Die zou ook de beste ijsjes van Brussel serveren...

MEER WANDELINGEN EN FIETSTOCHTEN

Ontdek Brussel op eigen houtje met de wandel- en fietsroutes van UiT in Brussel. In alle wijken en windrichtingen, samengesteld door straffe gidsenorganisaties. Geen roze bril, maar een enthousiaste kijk op de geschiedenis en het dagelijkse leven, de troeven en de uitdagingen van een stad in beweging.

Kies uit meer dan 25 wandelingen en fietstochten. Je vindt ze in Muntpunt (€ 2 per boekje) of online (gratis). Druk de route thuis af of volg het parcours op je smartphone via RouteYou.

OVER BRUKSELBINNENSTEBUITEN

Wil je op stap in Brussel mét een gids? Brukselbinnenstebuiten toont de stad in al haar veelzijdigheid. Bekijk hun volledige wandelaanbod op www.brukselbinnenstebuiten.be.